

Αυτοψίες σε έργα που υλοποιούν οι υπηρεσίες του Υπουργείου Πολιτισμού στη Σάμο

/ [Παιδεία και Πολιτισμός](#)

Η Υπουργός Πολιτισμού Λίνα Μενδώνη, στο πλαίσιο της επίσκεψής της στη [Σάμο](#), για την εκπροσώπηση της Κυβέρνησης στις εορταστικές εκδηλώσεις της 5ης Αυγούστου, για την 201η επέτειο, από τη Ναυμαχία της Σάμου, πραγματοποίησε αυτοψίες σε έργα που υλοποιούν οι υπηρεσίες του Υπουργείου Πολιτισμού, στο νησί.

Ο αρχαιολογικός χώρος του Ηραίου, συμπεριλαμβάνεται, από το 1992 -όπως και τα κατάλοιπα της αρχαίας πόλης της Σάμου, στο σημερινό Πυθαγόρειο- στον Κατάλογο Παγκόσμιας Κληρονομιάς της UNESCO. Το Υπουργείο Πολιτισμού, σε

συνεργασία με το Γερμανικό Αρχαιολογικό Ινστιτούτο, το οποίο ανασκάπτει περισσότερο από έναν αιώνα το αρχαίο ιερό, ολοκλήρωσαν, τον περασμένο Μάιο, τη μελέτη σκοπιμότητας (masterplan) για την προστασία, συντήρηση και ανάδειξη του χώρου. Η μελέτη περιλαμβάνει τον οδικό χάρτη για τη σύνταξη σειράς εξειδικευμένων μελετών, με στόχο την προστασία και την αποκατάσταση των μνημείων, την ανάδειξη της μεγάλης διαχρονίας του ιερού τεμένους και τη βέλτιστη κατανόησή του από τους επισκέπτες. Συγχρόνως, η Εφορεία Αρχαιοτήτων Σάμου έχει ολοκληρώσει τις μελέτες για την πυροπροστασία του αρχαιολογικού χώρου, προϋπολογισμού άνω του 1.000.000 ευρώ, και αναμένεται η έγκρισή του, προκειμένου εντός του 2026, να δρομολογηθεί η υλοποίηση του έργου, μέσω του Εθνικού Προγράμματος Ανάπτυξης του ΥΠΠΟ. Δεδομένης της μεγάλης επισκεψιμότητας του αρχαιολογικού χώρου, η Λίνα Μενδώνη έδωσε κατευθύνσεις στην ΕΦΑ Σάμου να ξεκινήσει άμεσα η μελέτη βελτίωσης των διαδρομών επίσκεψης και αναβάθμισης των υπηρεσιών εξυπηρέτησης των επισκεπτών.

Στο πλαίσιο της μέριμνας του Υπουργείου Πολιτισμού για την πρόσληψη και αντιμετώπιση των επιπτώσεων της κλιματικής κρίσης στο μνημειακό μας απόθεμα και με δεδομένη την τρωτότητα του συγκεκριμένου αρχαιολογικού χώρου, το Ηράκλειο κατέχει διακριτή θέση στα έργα που υλοποιεί το ΥΠΠΟ: «Σχεδιασμός Εθνικής Στρατηγικής για την Προσαρμογή της Προστασίας των Μνημείων Πολιτιστικής Κληρονομιάς στις επιπτώσεις της κλιματικής αλλαγής» και «Συστήματα καταγραφής και παρακολούθησης των επιπτώσεων της κλιματικής αλλαγής στο μικροπεριβάλλον», συνολικού προϋπολογισμού 4.000.000 ευρώ με πόρους του Ταμείου Ανάκαμψης.

Τέλος, ολοκληρώθηκε η μελέτη για την προστασία της παράκτιας περιοχής του αρχαιολογικού χώρου και αναμένεται η έναρξη υλοποίησης του έργου, εντός του 2025, από την Υπηρεσία Νεωτέρων Μνημείων και Τεχνικών Έργων Βορείου Αιγαίου, με εθνικούς πόρους του Υπουργείου Πολιτισμού, ύψους 200.000 ευρώ.

Η Λίνα Μενδώνη διενήργησε αυτοψία και στο έργο της διαμόρφωσης και ανάδειξης του **Παλαιοχριστιανικού Κοιμητηρίου**, στη θέση «Γλυφάδα» του Πυθαγορείου, η ίδρυση και λειτουργία του οποίου καλύπτει τη χρονική περίοδο από τον 4ο ως το μέσο του 7ου μεταχριστιανικών αιώνων. Πρόκειται για ένα ιδιαίτερα σύνθετο έργο, που περιλαμβάνει ανασκαφικές έρευνες, εργασίες τεκμηρίωσης, συντήρησης και αποκατάστασης των επιμέρους μνημείων και διαμόρφωσης του ευρύτερου περιβάλλοντος χώρου. Το έργο, προϋπολογισμού 1.530.000 ευρώ, εκτελείται από την Εφορεία Αρχαιοτήτων Σάμου, χρηματοδοτείται από το Ταμείο Ανάκαμψης, και ολοκληρώνεται στο τέλος του τρέχοντος έτους. Από το ίδιο χρηματοδοτικό εργαλείο και επιπλέον εθνικούς πόρους του Υπουργείου Πολιτισμού, εξελίσσεται και το έργο της αποκατάστασης του ναού των Άη-Γιαννάκηδων, στο Άνω Βαθύ, με φορέα υλοποίησης την ΕΦΑ Σάμου, προϋπολογισμό 1.000.000 ευρώ και ορίζοντα ολοκλήρωσης το τέλος του 2025. Εκτελούνται εργασίες για τη στατική επάρκεια (αποκατάσταση τοιχοποιιών, τοποθέτηση ελκυστήρων), εξυγίανσης και αποκατάστασης των στεγών, ολοκλήρωσης της συντήρησης του διακόσμου, συντήρησης των ξύλινων τέμπλων. Κατά τη διάρκεια εκτέλεσής τους ήρθαν στο φως νέα στοιχεία του τοιχογραφικού διακόσμου, που χρονολογούνται στο δεύτερο μισό του 18ου αιώνα. Ο ναός των Αη -Γιαννάκηδων είναι ένα μνημείο με πρωτοτυπία και ιδιαίτερα χαρακτηριστικά που τον καθιστούν ένα από τα σημαντικότερα μεταβυζαντινά εκκλησιαστικά κτίσματα των νησιών στο Βόρειο Αιγαίο. Στην κτητορική επιγραφή, που αποκαλύφθηκε κατά τη διάρκεια των εργασιών, πάνω από τη νότια είσοδο του νάρθηκα, αναφέρεται ως έτος ανέγερσης του ναού το 1799.

Η Υπουργός Πολιτισμού Λίνα Μενδώνη παρέστη στα εγκαίνια του **Ιερού Ναού Μεταμορφώσεως του Σωτήρος στο Ποτάμι Καρλοβάσου**, του σημαντικότερου και καλύτερα διατηρημένου βυζαντινού μνημείου της Σάμου, η αρχική φάση του οποίου τοποθετείται στον 11ο αιώνα, χοροστατούντος του Σεβασμιωτάτου Μητροπολίτη Σάμου, Ικαρίας και Κορσεών κκ. Ευσεβίου. Το έργο της στερέωσης, συντήρησης και αποκατάστασης του ναού της Μεταμόρφωσης Σωτήρος, όπως και του παρακείμενου βυζαντινού κάστρου και του μικρού εγγύτατα ευρισκομένου ναού του Αγίου Νικολάου, συνολικού προϋπολογισμού 763.000 ευρώ, χρηματοδοτήθηκε από Πρόγραμμα Ειδικού Σκοπού της Περιφέρειας Βορείου Αιγαίου 2017-2020 και υλοποιήθηκε από τη Διεύθυνση Αναστήλωσης Βυζαντινών και Μεταβυζαντινών Μνημείων του Υπουργείου Πολιτισμού και ολοκληρώθηκε το 2024. Η εκκλησία ανήκει στον αρχιτεκτονικό τύπο του σταυροειδούς εγγεγραμμένου, απλού τετράστυλου ναού. Οι εξωτερικές όψεις της τοιχοποιίας προδίδουν επιδράσεις από την τέχνη της Κωνσταντινούπολης. Η εκκλησία είχε παλαιότερα χρονολογηθεί στους υστεροβυζαντινούς χρόνους, σύμφωνα ωστόσο με πρόσφατη μελέτη η ανέγερσή της πρέπει να τοποθετηθεί μέσα στον 11ο αιώνα. Στις μετατροπές και επεμβάσεις που πραγματοποιήθηκαν τους επόμενους αιώνες, έως τον 14ο, οφείλεται η σημερινή της μορφή. Οι εργασίες αφορούσαν στη στερέωση και αισθητική αποκατάσταση ενός μνημειακού συνόλου που αποτελείται από λατρευτικά και οχυρωματικά κτήρια. Ειδικότερα εκτελέστηκαν εργασίες στερέωσης, αποκατάστασης και ενίσχυσης των μνημείων, αρμολόγησης των κτισμάτων εντός του Βυζαντινού Κάστρου και ανάδειξης και διαμόρφωσης του εσωτερικού αυτού, λειτουργικής διευθέτησης του δρόμου προσπέλασης κατά μήκος του παρακείμενου ποταμού και διαμόρφωσης του περιβάλλοντος χώρου του μνημείου για την απόδοση του συνόλου στο κοινό.

Τέλος, η Λίνα Μενδώνη πραγματοποίησε επίσκεψη εργασίας στο, υπό ολοκλήρωση, **Μουσείο Ναυπηγικών και Ναυτικών Τεχνών Αιγαίου**, στο Ηράκλειο, συνοδευόμενη από τον Δήμαρχο Ανατολικής Σάμου Παρασκευά Παπαγεωργίου. Κύριος του έργου, προϋπολογισμού 8.500.000 ευρώ από πόρους του ΕΣΠΑ 2014-2020, είναι ο Δήμος Ανατολικής Σάμου. Στο Μουσείο προβλέπεται η εγκατάσταση πρότυπης και πιστοποιημένης από το Υπουργείο Παιδείας εκπαιδευτικής δομής μαθητείας - Σχολές Ανώτερης Επαγγελματικής Κατάρτισης (ΣΑΕΚ) διετούς διάρκειας. Το Υπουργείο Πολιτισμού δια της Διεύθυνσης Νεώτερης Πολιτιστικής Κληρονομιάς συνεργάστηκε με το Πανεπιστήμιο Αιγαίου -μέσω Προγραμματικής Σύμβασης Πολιτισμικής Ανάπτυξης- στην εκπόνηση ερευνητικού προγράμματος, το οποίο έχει ολοκληρωθεί. Οι ελάχιστοι πλέον Έλληνες ξυλοναυπηγοί είναι φορείς τεχνογνωσίας και πρακτικών, πολλές από τις οποίες αποτελούν κρίκους μιας πανάρχαιας αλυσίδας. Η ξυλοναυπηγική, μια από τις μεγάλες τέχνες της νεότερης Ελλάδας, απαιτεί ιδιαίτερες γνώσεις και μακρά μαθητεία. Ωστόσο, η αναγκαία μαθητεία εξασφαλίζεται για τους νέους, μόνον μέσα από την εμπειρική διδασκαλία, δίπλα στους παλιότερους. Πρωταρχικός στόχος του ΥΠΠΟ για την αξιοποίηση της ξυλοναυπηγικής κληρονομιάς είναι η εκμάθηση της τέχνης από νέους, οι οποίοι θα ενδιαφερθούν και θα πιστέψουν στην αξία της διαιώνισής της.

Την Υπουργό Πολιτισμού Λίνα Μενδώνη συνόδευαν, στις αυτοψίες στη Σάμο, η Γενική Διευθύντρια Αρχαιοτήτων και Πολιτιστικής Κληρονομιάς του Υπουργείου Πολιτισμού Ολυμπία Βικάτου, η Τμηματάρχης της Διεύθυνσης Αναστήλωσης Βυζαντινών και Μεταβυζαντινών Κτηρίων, Ευθυμία Χωραφά, ο Έφορος Αρχαιοτήτων Σάμου Πάυλος Τριανταφυλλίδης, η Προϊσταμένη της Υπηρεσίας Νεωτέρων Μνημείων και Τεχνικών Έργων Βορείου Αιγαίου και υπηρεσιακά στελέχη του ΥΠΠΟ.